

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВЯ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії та
ерготерапії
Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Медична та соціальна реабілітація»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність «223» Медсестринство

(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) «Медсестринство»

Першого/другого/третього(бакалаврського/магістерського/освітньо-наукового)
рівня вищої освіти (обрати потрібне)

Курс 3

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
спортивної, фізичної та
реабілітаційної медицини, фізичної
терапії та ерготерапії

Протокол від
“31” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

A.G. Істомін
(підпис) (ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем професійної
підготовки педіатричного профілю
(назва)

Протокол від
“29” серпня 2022 року № 1

Голова

М.О. Гончаръ
(підпис) (ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Істомін А.Г., завідувач кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії та ерготерапії, докт.мед.наук, професор;
2. Латогуз С.І., доцент кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії, к.мед.н, доцент.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Латогуз Сергій Іванович
Інформація про викладача	Професійні інтереси: лікувальна фізкультура, спортивна медицина, лікувальний масаж, ерготерапія, мануальна терапія. Профайл викладача: http://31.128.79.157:8083/user/profile.php?id=65
Контактний тел.	+380660172872
E-mail:	si.latohuz@knmu.edu.ua
Інформація про консультації: <u>очні консультації</u> розклад: місце проведення: <u>он-лайн консультації</u>	вівторок з 13.00 до 15.00 четвер з 13.00 до 15.00 Університетська клініка ХНМУ, вул. Олександра Шпейєра, 4 за попередньою домовленістю, http://31.128.79.157:8083/mod/bigbluebuttonbn/view.php?id=27208
Локація	 <p>вулиця Олександра Шпейєра, 4</p>

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Медична та соціальна реабілітація» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Медсестринство» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності «Медсестринство»

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Самостійна галузь медичних знань, вона вивчає науково обґрунтовані основи раціонального застосування засобів та методів фізичної культури й інших фізичних факторів для відновлення здоров'я, працездатності і якості життя людини, які були порушені внаслідок захворювань, травм або інших ушкоджень. Метою вивчення дисципліни є набуття здобувачами вищої освіти знань про засоби найбільш ефективного і раннього повернення хворих та інвалідів до побутових і трудових процесів.

На сучасному етапі в системі медичної та соціальної реабілітації хворих значне місце належить одному з найважливіших засобів реабілітації – лікувальній фізичній культурі. Лікувальна фізична культура є методом активної, функціональної, патогенетичної й тренуючої терапії і відображає принципи активного відновлення лікування, що знаходиться в повній відповідності з реабілітаційним напрямком у сучасній клінічній медицині. Недооцінка цього методу нерідко приводить до збільшення термінів лікування і виникненню різних функціональних порушень або більш серйозних ускладнень а іноді й до втрати працездатності. Сучасна практика охорони здоров'я передбачає застосування реабілітації на всіх етапах лікування (стаціонар, поліклінічне відділення, санаторно-курортне лікування). Медичну та соціальну реабілітацію проводять з урахуванням спадкоємності етапів реабілітації і поєднання з фізіотерапевтичними методами лікування, мануальною терапією, голкорефлексотерапією та іншими методами лікування у відділеннях відновлювального лікування, центрах професійної реабілітації і в комбінованих (медичних і професійних) реабілітаційних центрах. Така схема відповідає розробкам Експертного комітету ВООЗ з питань реабілітації, а також міжнародним уявленням про побудову реабілітаційних центрів різного напрямку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування в здобувачів адекватних уявлень про їхню майбутню діяльність, особливості професії й тих вимог, які будуть пред'явлені майбутньому фахівцеві з вищою освітою. Медичні ЗВО повинні готовувати всебічно розвинених спеціалістів, які б володіли теоретичними знаннями і практичними навичками та вміннями застосування медичної реабілітації в своїй лікувально-профілактичній роботі.

Міждисциплінарні зв'язки:

Базується на базових знаннях, вміннях, навичках, які отримані раніше при вивченні анатомії людини, фізіології людини, патофізіології, акушерства та гінекології, педіатрії з якими інтегрується програма «Медична та соціальна реабілітація».

Пререквізити

«Медична та соціальна реабілітація» як освітній компонент базується на вивченні здобувачами вищої освіти анатомії людини, основ медичної біології та мікробіології, медичної та біоорганічної хімії, основ біологічної фізики та медична апаратура, фізіології, патоморфології та патофізіології, гігієни та екології, фармакології та медичної рецептури, медсестринства у внутрішній медицині, педіатрії, хірургії та онкології й інтегрується з цими дисциплінами; забезпечує послідовність та взаємозв'язок з травматологією й ортопедією, неврологією, педіатрією, акушерством і гінекологією та іншими предметами навчального плану, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами.

Постреквізити

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні суміжних дисциплін протягом 4 років навчання, є базою для підготовки до ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок Б», підготовки до навчання у закладах вищої освіти на програмах другого магістерського рівня вищої освіти.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5336>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є набуття здобувачами знань про засоби найбільш ефективного і раннього повернення хворих та інвалідів до побутових і трудових процесів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення визначення поняття «реабілітація», «відновне лікування».
- вивчення основної мети реабілітації в медицині.
- вивчення соціальної реабілітації, її завдання та складові, державні заклади і громадські організації, які причетні до соціальної реабілітації.
- вивчення основної мети психологічної реабілітації пацієнтів та інвалідів.
- вивчення основної мети професійної реабілітації пацієнтів та інвалідів.
- вивчення основних завдань медичного контролю.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування здобувачами компетентностей:

інтегральні:

Бакалавр медсестринства здатний вирішувати практичні проблеми і задачі діяльності в галузі охорони здоров'я із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних наук в умовах комплексності та невизначеності.

загальні:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

спеціальні (фахові, предметні):

ФК 01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.

ФК 02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.

ФК 03. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.

ФК 04. Застосування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності (інтимності), конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

ФК 05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.

ФК 06. Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

ФК 07. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта.

ФК 08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання**:

ПРН 10. Виконувати найпростіші методи фізіотерапії.

ПРН 11. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта.

ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальних навичок (Soft skills)**:

Зв'язок – здатність до усного спілкування, написання, подання, прослуховування.

Люб'язність – манери, етикет, діловий етикет, кажу, будь ласка, і дякую вам, шанобливо.

Гнучкість – адаптивність, бажання змінюватися, навчання протягом усього життя, приймає нові речі, налаштовує, навчає.

Цілісність – чесна, етична, висока моральність, має особисті цінності.

Міжособистісні навички – приємність, привабливість, почуття гумору, дружність, вихованість, співпереживання, самоконтроль, терпимість, комунікабельність.

Позитивне ставлення – оптимістичний, захоплений, заохочувальний, щасливий, впевнений.

Професіоналізм – діловий, добре одягнений.

Відповідальність – підзвітна, надійна, виконує роботу, винахідлива, самодисциплінована, хоче робити добре, сумлінно, здоровий глузд.

Командна робота – кооператив, працюють разом з іншими, приємні, сприятливі, корисні, спільні.

Робоча етика – працьовитий, готовий працювати, лояльний, ініціативний, мотивований вчасно.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	22 «Охорона здоров'я»	<u>Нормативна</u>	
Загальна кількість годин – 90		Курс: 3	-
		Семестр:	
		Лекції	
	Освітній ступінь:	12 год.	-

<p>Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи здобувача – 50</p>	<p>перший бакалаврський ОПП «Медсестринство»</p>	Практичні, семінарські
		28 год. -
		Самостійна робота
		50 год. -
		Індивідуальні завдання: -
		Вид контролю: диф.залік

2.1. Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
Розділ дисципліни 1. Основи фізіотерапії			
1	Принципи організації роботи відділень реабілітації. Гальванізація та електрофорез.	2	Інформаційна (освітня)
2	Електросон, діадинамотерапія, апліпульстерапія	2	Інформаційна (освітня)
3	Дарсанвалізація, франклізація, індуктотермія, УВЧ- та мікрохвильова терапія.	2	Інформаційна (освітня)
4	Лікування ультразвуком. Аерозольтерапія. Світолікування. Фізіопрофілактика.	2	Інформаційна (освітня)
5	Водотеплолікування. Пелоідотерапія.	2	Інформаційна (освітня)
Розділ дисципліни 2. Лікувальна фізична культура. Методики лікувальної фізичної культури при різних захворюваннях			
1	Основи лікувальної фізичної культури. Засоби та форми. Комплекси вправ ЛФК	2	Інформаційна (освітня)
	Всього годин	12	

2.2.2. Практичні заняття

№ з/п	Тема	Кількіс- ть годин	Методи навчання	Форми контролю
Розділ дисципліни 1. Основи фізіотерапії				
1	Принципи організації роботи відділень реабілітації. Гальванізація та електрофорез.	2	Розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
2	Електросон, діадинамотерапія,	4	Розповідь- пояснення,	Усне опитування

	апліпульстерапія		бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	(індивідуальне); тестовий контроль
3	Дарсанвалізація, франклізація, індуктотермія, УВЧ- та мікрохвильова терапія.	4	Розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
4	Лікування ультразвуком. Аерозольтерапія. Світолікування. Фізіопрофілактика.	4	Розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
5	Водотеплолікування. Пелоїдтерапія.	4	Розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль

Розділ дисципліни 2. Лікувальна фізична культура. Методики лікувальної фізичної культури при різних захворюваннях

1	Основи лікувальної фізичної культури. Засоби та форми. Комплекси вправ ЛФК	2	Розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
2	Лікувальний масаж. Основні та допоміжні прийоми.	4	Розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
3	Психологічна, професійна, педагогічна, соціальна реабілітація.	2	Розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
4	Медико-соціальна реабілітація пацієнта	2	Розповідь- пояснення,	Усне опитування

	терапевтичного, хірургічного, неврологічного профілю.		бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	(індивідуальне); тестовий контроль
	Всього годин	28		

2.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Підготовка до практичних занять та заліку. Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми кожного практичного заняття	50	Розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, дискусія	Усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
	Всього годин	50		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Система оцінювання та вимоги (види контролю, методи контролю, форми контролю, критерії оцінки рівня знань, умови допуску до підсумкового контролю)

При вивчені дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди здобувачів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (*за вибором*): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Диференційований залік (ДЗ) – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни, допуск до ДЗ визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min-70, max-120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від - 50 до – 80 балів.

Оцінювання успішності навчання здобувачів за ЕСТС організації навчального процесу

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються диференційованим заліком)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

3.2. Питання до заліку:

1. Визначення поняття «реабілітація», «відновне лікування».
2. Основна мета реабілітації в медицині.
3. Організація, управління системою медичної та соціальної реабілітації в Україні.
4. Соціальна реабілітація, її завдання та складові, державні заклади і громадські організації, які причетні до соціальної реабілітації.
5. Лікувально-профілактичні установи, які здійснюють медико-соціальну реабілітацію пацієнтів та інвалідів.
6. Медико-соціальні експертні комісії, їх рівні, завдання та функції.
7. Етапи реабілітації.
8. Види реабілітації.
9. Основна мета медичної реабілітації.
10. Основна мета психологічної реабілітації пацієнтів та інвалідів.
11. Основна мета професійної реабілітації пацієнтів та інвалідів.

12. Роль ерготерапії у відновленні здоров'я.
13. Варіанти професійної реабілітації.
14. Комплекси реабілітаційних заходів, які використовуються на етапах реабілітації при різних захворюваннях.
15. Критерії відбору осіб для медико-соціальної реабілітації.
16. Індивідуальна програма реабілітації, її зміст, завдання.
17. Вимоги до кабінету фізіотерапії.
18. Техніка безпеки під час роботи у фізіотерапевтичному кабінеті.
19. Обов'язки медсестри фізіотерапевтичного кабінету.
20. Види струмів, які застосовують для електролікування.
21. Вид струму, який використовують для електрофорезу та гальванізації.
22. Апарати для гальванізації, види та вимоги до гідрофільних прокладок та електродів.
23. Методики проведення гальванізації.
24. Розрахунок величини струму під час проведення гальванізації.
25. Розрахунок витрати медикаментів під час проведення електрофорезу.
26. Ускладнення, що виникають під час гальванізації та електрофорезу, причини, допомога.
27. Показання, протипоказання для гальванізації та електрофорезу.
28. Особливості проведення гальванізації та електрофорезу в дітей.
29. Характеристика імпульсних струмів низької частоти, низько і напруги.
30. Види імпульсних струмів.
31. Особливості будови електродів для електросну. Методика його проведення.
32. Вимоги до кабінету електросну.
33. Показання та протипоказання для електросну.
34. Електродіагностика та електростимуляція. Апарати для електростимуляції.
35. Види електродів, що застосовуються для електростимуляції.
36. Методика проведення електростимуляції.
37. Діадинамічні струми. Характеристика струмів та їх модуляцій.
38. Види електродів, що застосовуються для діадинамотерапії, апарати для діадинамотерапії.
39. Методика проведення діадинамотерапії, дозування величини.
40. Синусоїдальні імпульсні струми, їх особливості.
41. Апарати для ампліпульстерапії, електроди, методики розміщення електродів.
42. Методика проведення ампліпульстерапії, дозування.
43. Апарати для франклінізації, техніка, методика проведення процедури.
44. Механізм дії індуктортермії.
45. Методики проведення індуктортермії індуктором-диском та індуктором-кабелем.
46. Показання та протипоказання для індуктортермії.
47. Механізм дії струмів Дарсонваля. Характеристика струмів.

48. Апарати для дарсонвалізації, особливості будови електродів для дарсонвалізації.
49. Метод лікування - ультратонтерапія. Характеристика струмів.
50. Методики проведення дарсонвалізації, дозування. Показання та протипоказання для проведення.
51. Фізіологічна і лікувальна дія УВЧ-терапії. Конденсаторні пластини.
52. Повітряний простір, його значення. Дозування УВЧ-терапії.
53. Особливості проведення УВЧ дітям.
54. Показання та протипоказання для проведення УВЧ.
55. Методика проведення мікрохвильової терапії, дозування. Апарати.
56. Показання та протипоказання для мікрохвильової терапії.
57. Фізична характеристика ультразвуку, механізм терапевтичної дії.
58. Методики визначення наявності ультразвукових коливань у випромінювачі.
59. Методика проведення магнітотерапії, дозування.
60. Методики проведення ультразвукової терапії, дозування.
61. Показання та протипоказання для проведення ультразвукової терапії.
62. Інгаляційна терапія. Аерозольтерапія, лікувальні суміші, що застосовуються для інгаляцій.
63. Фізіологічна дія інфрачервоного, видимого та ультрафіолетовою випромінювання.
64. Біодоза, її визначення.
65. Схеми загальною ультрафіолетового опромінювання.
66. Ускладнення, що виникають при УФ опромінюванні, причини.
67. Варіанти місцевого опромінювання.
68. Види фізіопрофілактики.
69. Лазеротерапія, показання, протипоказання.
70. Фізіологічна дія тепмолікувальних середовищ.
71. Загальна характеристика водолікувальних процедур і пелоїдотерапії.
72. Класифікація водолікувальних процедур.
73. Класифікація ванн за складом, температурою, тривалістю.
74. Класифікація душів за тиском, температурою, формою струменя.
75. Класифікація лікувальних грязей.
76. Зберігання, регенерація, нагрівання лікувальних грязей.
77. Механізм дії парафіно- та озокеритолікування.
78. Методики лікування глиною, піском.
79. Методики парафіно- та озокеритолікування.
80. Визначення курорту, санаторію, їх класифікація.
81. Принципи лікування на курортах, показання та протипоказання.
82. Вплив фізичних вправ на організм людини.
83. Форми і засоби лікувальної фізкультури.
84. Основні завдання медичного контролю.
85. Основні антропометричні вимірювання та функціональні проби.
86. Коригувальні вправи при сколіозі.
87. Особливості ЛФК при травмах опорно-рухового апарату.

88. Дихальні вправи, їх роль при захворюваннях органів дихання.
89. Дія масажу на органи і системи.
90. Види масажу. Класифікація прийомів класичного масажу За Вербовим.
91. Особливості масажу на різних ділянках тіла.
92. Санітарно-освітня робота з пацієнтами стосовно проведення соціальної, психологічної, професійної та педагогічної реабілітації.
93. Визначення показників ефективності реабілітації.

3.4. Індивідуальні завдання:

1. Підготовка реферату за темами для самостійного вивчення (5 балів).
2. Проведення самостійного фрагменту наукового дослідження (10 балів).
3. Пошук та опрацювання навчальних і науково-методичних ресурсів за темами для самостійного вивчення (5 балів).
4. Підготовка наукової доповіді на засіданні наукового гуртка та/або науково-студентській конференції (10 балів).
5. Участь у міжвузівській та/або всеукраїнській олімпіаді з дисципліни (10 балів).
6. Підготовка наукових публікацій: тез з збірниках науково-практичних конференцій, збірниках наукових праць, статей у фахових наукових виданнях (10 балів).

3.5. Правила оскарження оцінки

Апеляція здобувача щодо оцінки (кількості балів), отриманої на заліку у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки.

Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності здобувача.

Додаткове опитування здобувача при розгляді апеляцій не допускається.

Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома здобувача не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів/ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття здобувачам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливість та неупередженість,

-здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/ки,

- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,

- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,

- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка.

Очікується, що здобувачі та здобувачі відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Здобувачу важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час заняття дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів.

Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач-здобувач», «здобувач-здобувач», «здобувач-група здобувачів».

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброочесності.

Кафедра фізичної реабілітації та спортивної медицини з курсом фізичного виховання та здоров'я підтримує нульову толерантність до плагіату. Від

здобувачів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати plagiatом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вакуленко Л.О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії / Л.О. Вакуленко та інші. - Видавництво: Укрмедкнига, 2023 – 372 с.
2. Заваріка Г.М. Курортна справа: Навчальний посібник. – К.: Центр учебової літератури, 2018. – 264 с.
3. Клапчук В.М. Основи санаторно-курортної справи: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Фліант, 2019. – 136 с.
4. Основи реабілітації, фізіотерапії, лікувальної фізичної культури і масажу / За ред. В.В. Клапчука, О.С. Полянської.– Чернівці: Прут, 2018. – 208 с.
5. Яковенко Н.П. Фізіотерапія (Підручник) / Яковенко Н.П., Самойленко В.Б. - Київ. ВСВ «Медицина» - 2018.-255 с.
6. Ponomarenko G.N. Physiotherapy: national leadership / G.N. Ponomarenko. - ГеотарМедиа, 2018. -864 с.

Допоміжна

1. Грязелікування (навч. посібник для самост. роботи): Бондаренко С.В., Калюжка А.А.- Харків: ТОВ «Друкарня Мадрид», 2018.- 42 с.
2. Григус І.М., Нагорна О.Б. Основи фізичної терапії / І.М. Григус, О.Б. Нагорна - Видавництво: Олді+, 2022 – 150 с.
3. Основи внутрішньої медицини та фізичної реабілітації / за ред. Швед М.І. - Видавництво: Укрмедкнига, 2021 – 412 с.
4. Фізичні фактори в медичній реабілітації хворих на серцево-судинні захворювання (навч. – метод. посібник): Роздільська О.М., Зінченко О.К., Тондій Л.Д., Васильєва – Лінецька Л.Я., Нечипуренко О.М., Калюжка А.А.; за заг. ред. проф. Роздільської О.М.- Харків: Видавництво «Точка», 2017. - 136 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5336>

2. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

3. Положення про академічну добросесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

4. Порядок проведення занять з поглиблого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

5. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

6. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

7. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

8. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

8. ІНШЕ -